

הספיקה להתרוקן מרוב טלטולים. "תני לי את הדלי" פניתי אליה. "אני אעזור לך".
האשה הגבירה את קצב צעדיה. "מה אתה רוצה ממני?" שאלה בכבדות.
הסברתי לה שאינני רוצה ממנה כלום. ברצוני רק לעזור לה במשאה הכבד. היא התקשתה להבין. בקוביבה, כנראה, אין רגילים שאנשינו מן החוץ יהיו מוכנים לעזור להם. הרעיון שמישהו חומד את המים קרוב יותר להגיון.

"יבש לי בגרון..."

ליד הצריף הראשון ישבה זקנה, פניה כקליפה יבשה ומקומטת. היא התנדנדה ב"קצב עצוב, נאנחה בקול חד ואומלל. תחילה חשבתי שהיא מבקשת נדבות. משהתקרבתי יכולתי להבחין במלים ערביות: "מים, תנו לי קצת מים. למען אלוהים, קצת מים. הגרון שלי יבש".

וכך היא חזרה על אנטחתה, כתקליט ש"נשנה.

לא הרחק ממנה ישב בנה, דוד חכם, עולה עיראק, בן 53, רוה, נמוך, בלתי-מגולח. הוא גר בצריף יחד עם אמו מסעודה, אשתו וששת ילדיו. בנו הבכור משרת בצה"ל. למה אינם נותנים מים לזקנה?

"אין לי כוח לרדת לפרדס", הוא מתלונן. "אולי כשיבואו הבנות יביאו קצת מים".

כשמאיר לו המזל, עובד חכם 10 ימים כל שלושה חודשים. "מזה הם רוצים שאשלם עבור מים? אילו היתה לי עכשיו לירה וחצי בכיס, הייתי הולך לקנות לחם. המטבה שלנו ריק".

לפני שבוע ניסה למכור שתי ביצים. הוא הסתובב אתן בכל הכפר, אבל אף אחד לא רצה לקנות ביצים. הוא חזר לצריף ואמר שאין לו כסף לקנות לחם. הבת הצעירה התחילה לבכות. היא לא הבינה מדוע אין לאביה כסף. היא היתה רעבה.

אחד התושבים, שעבר במקרה, שמע את הבכי. הוא הוציא חצי לירה מכיסו. "תחזיר לי אותה כשהיה לך כסף", אמר לחכם. ה"רעב והבכי גברו על הכושה. חכם לקח את חצי הלירה.

יתכן כי פעם יהיה לו ממה להחזירה. הוא אינו בטוח.

כמו בעיראק ומצרים

מול בית חכם גרה גרגייה עיני, אלמנה בת 68, אף היא מעיראק. שני בניה משרתים הצבא. היא נשענה לפינת הצריף, עיניה מ"לאות זמעות, יריה לחוצות לחזה שהתרום בכבדות. על הארץ היה מונח דלי מים. גרי"ה גיה שוב לא היתה בגיל שאפשר לסחוב דלי מים מרחק קילומטר שלם בחום לווהט. היתה לה גם סיבה נוספת לאושה: היא שילמה מדי חודש את מס המים. בידיה קב"לות המאשרות כי אין היא חייבת מאומה עבור המים שהיא שותה.

כמו גרגייה ישנם תושבים רבים בקובי"בה הם מצטופפים סביב כל יור הנכנס לכפר, דופקים על דלתות המוסדות ברחובות. מ"ציגים את הקבלות המוכיחות כי שילמו מדי חודש עבור אספקת המים.
"האם המקום הוא מקולל", הם שואלים, "שאפילו אם מישהו הצליח לשלם הוא צריך לסבול?"

אחדים אף התרעמו, רטנו כי משהו לא היה כשורה עם גברית החשלומים על-ידי המזכיר. אך הספרים הוכיחו בלי כל ספק: משך כל התקופה שמקורות מספקת את המים, הצליח המזכיר לאסוף 807 ל"י בלבד. מתוך זה מיהר לשלם 802 ל"י למקורות. את יתרת החוב לא היה לו מגיץ לכסות.

במרכז הכפר, בין החורבות הערביות, ה"מצב קשה פי כמה. כאן נאלצים להשתמש במים רק כשזה הכרחי. גם אז בצימצום. בתלאיבוב או בחדרה, למשל, יכולים לה"שוב כי רחיצת הגוף בימי המסין היא הכרח. לא כן במרכז קוביבה. על כל פנים, לא עכשיו.

רחמים

"מים! למען השם, תנו לי מים!" אנתה התחנננים של מסעודה הזקנה, בת 80, חוזרת ונשנית כל היום. היא עצמה זקנה מדי שתוכל לדעת לפרדס, משפחתה סומכת על הבנות הצעירות שתבאנה את המים. אולם גם להן חסר הכוח לספק מים לכל המשפחה. לאב, התשוש מרעב וצמא, אין כוח לרדת לעתים תכופות אל הפרדס המרוחק.

שיתוק-ילדים

חמשה ילדים, אב ואם, חיים בחדר ערבי מעובש. האבק והזיכרון מכסה כל פינה, המים שנאגרו בחבית בחצר מוכסים לזכור. התוצאה: הבן הששי חלה בשיתוק ילדים. כעבור שלושה ימים, חלה בן משפחה שכנה במחלה זו. לא היו מספיק מים כדי לשטוף את החדר אחרי שנלקחו הילדים הנגועים.